

Dâlga (Dâlga Nouă)

Radu Maghiaru, născut în 7 octombrie 1958, în Timișoara. Rudele sale din partea mamei, bunicul Giurici Vasile, născut în Satchinez, în 1 mai 1910, bunica Giurici Anghelina, născută în Satchinez în 6 iulie 1911, mama Giurici Doina, născută în 30 septembrie 1931, în Satchinez, fratele mamei, Giurici Sabin, născut în Satchinez în 15 iulie 1935, **au fost deportate din Satchinez, la Dâlga, lângă București**. Bunicii din partea tatălui, Maghiaru Aurel, născut în Ungaria, în 12 martie 1896 și Maghiaru Ruica, născută în Pesac, în 6 februarie 1898, calificați drept moșieri **au fost dislocați din Beba Veche în Deva**, unde le-a fost stabilit domiciliul obligatoriu în perioada 1949-1963.

Interviul a fost realizat de Dana Lazăr în 15 mai 2023, în Timișoara.

DL: Când ai aflat despre deportare?

RM: Am știut tot timpul. Ei s-au întors în 1956, eu m-am născut în 1958.

DL: Deci ai aflat încă din copilărie?

RM: Nu se prea vorbea. Evitau să vorbească, pentru că pe noi, pe copii ne proteja, să nu trăim și noi suferințele lor. Noi trebuia să fim fără suferințe. Așa gândeau ei și schimbau vorba.

DL: Totuși, ai aflat încă din copilărie.

RM: Știam, că doar nu eram nărod. Pe cât posibil, evitau să îmi povestească suferințele de acolo. Mai târziu m-am apucat eu să îi interoghez, pe la, nu știu, da' ce să mai faci, erau resemnați.

DL: Crezi că din cauză că le era frică? Ori pentru că li se spusese să nu relateze nimic?

RM: Da' de unde. Vorbeau, doar că ne rasfățau ca să nu trăim si noi, așa gândeau ei educațional, habar n-am. Și bunicii și mama doreau să nu te încarce când ești mic cu chestii nasoale. Misiunea noastră era să învățăm și în vacanțe să ne distrăm, la Satchinez, de acolo de unde i-a ridicat.

DL: Și totuși ce ai reușit să afli?

RM: Am mai întrebat când eram adolescent, habar n-am. Am reușit să aflu de la Buna, gândește-te că o murit la 105 ani. În casa aia în care s-o născut mama lu' Buna, străbunica mea, o venit Vasile, ginere în casă, soțu' lu buna, bunicii mei materni, or făcut doi copii, pe mama în 1931, și pe Sabin, cel de-al doilea copil. Buna era născută în 1911. Ei or avut batoză, erau destul de înstăriți, munceau, dar nu aveau mii de hectare de pământ. Erau oameni ca în tot Banatu' ăsta. În '51, Buna avea 40 de ani, de Rusalii parcă, deja începuse să se zvonească că îi

ridică. Și le-o zis: „Venim să vă ridicăm, venim să vă luăm, adunați ce puteți, or adunat și i-or dus la gară cu soldații. Una dintre chestile povestite de mama era că era un șef de partid, de raion, un gunoi din ăsta care bântuia prin sat, ceva șef politic care s-a lăudat că dă și el ceva cotă de oameni de trimis pe Bărăgan, pentru că, în mod normal, pe Bărăgan or fost cei din satele de graniță, sârbi care erau cu Tito, și cu averi, chiaburii. Ei nu trebuiau să meargă. Dar, fiindcă ăla s-o lăudat că dă și el, i-o trecut și pe ei pe listă, cu multe alte familii din Satchinez. S-or dus la gară cu ce-or avut, cu Buna care avea 40 de ani, mică-sa, vreo 60, mama avea 20 de ani și fratele mamei, Sabin, vreo 15. I-or urcat în vagoane și i-or ținut vreo două zile în gară acolo, venea lumea să le aducă de mâncare, nu i-or lăsat să coboare să se mai ducă acasă.

DL: Știau încotro se îndreaptă?

RM: Nu știau unde se duc, habar nu aveau, spun toate astea din povești ce știu de la Buna. Or crezut că îi duce în Siberia, povești. Erau și mulți șvabi înăuntru și sârbi și i-or lăsat pe Bărăgan și acolo le-o dat sfoară, erau niște țărugi și-o zis: „Descurcați-vă!”. Și, iar așa, de la Buna știu că cel mai greu le-o fost în primul an, că n-or avut legume. Ei or cărat de-aici ca bănățanu șonc, clisă, carne, ce-or putut și acolo n-or avut legume. La Dâlga i-o dus, la Dor Mărunt, nu mai știu exact denumirea. La marginea satului era organizate șiruri. S-or chinuit mult acolo. Or făcut ceva bordei în primul an, după aia mulți s-or apucat și or construit case pe-acolo, mama o trebuit să se angajeze la I.A.S.-ul de-acolo și-or trăit 5 ani acolo. Iarna era crivăț, zăpezi mari. Spuneau că mergeau cu caii. La început nu și-au dat seama de ce ceilalți au coș mare în casă. Casele lor erau foarte joase. Am trecut odată prin Dâlga pe-acolo, dar n-am oprit, că nu-mi place nici mie să mă gândesc la chestiile astea. Iarna așa crivăț era și așa viscole încât nu mai puteau ieși pe ușă din casă, ieșeau pe coș. Mureau cei care se aventurau să meargă, era un căpitan de armată care a murit înghețat. Treceau cu sania cu caii peste casă, peste stâlpii de telegraf, așa zăpezi erau, atâta era de sinistru. Eu am întrebat: „Sătenii când v-or vazut cu copii mici, năcăjiți, lăsați în câmp, nu v-or ajutat?”. „Nu, nici dracu”. Da cine știe ce le-o fi povestit și la ăia. Și, na. Și după aia, în '56 s-or întors. Aici i-or obligat să se angajeze, ei s-or angajat. Aveau și-o lăptărie la colțul străzii, făceau brânză, aveau o mică afacere. S-or angajat în pustă, la C.A.P., la colectat și prelucrat laptele. Acolo mi-am petrecut o bună parte din copilărie. Oile se mulg indiferent de sărbătoare și trebuiau să meargă în fiecare dimineață la 5, după ce mulgeau oile, stăteau până la 10, îl băgau într-o mașină, pe-o parte ieșea smântâna, pe-o parte ieșea zer, pe-o parte făcea brânza, la 10 veneau acasă și seara, la 5, mai mulgeau o dată oile și se duceau înapoi. La 10 seara veneau înapoi după ce spălau și curățau tot, și asta zilnic, ani de zile. Pe noi ne puneau de când am fost mici, eu-s în 58, sora-mea în '59, ne duceau acolo, la Satchinez în vacanțe, că și aici eram destul de bușiți, stăteau prin gazde, mai scăpau de noi.

Pentru noi, era paradisul la Satchinez. Buna, am iubit-o. Ne făcea absolut orice doream. Mi-am petrecut vacanțele până la 12, 13 ani, toate. Cum venea ultima zi de școală, glonț acolo. Și moșu' era fain, avea o relaxare, totuși. După aia eu am aflat că pe moșu' l-or bătut că n-o vrut să dea cote, îl băgau undeva și-l cafteau securiștii, sau securistu', dracu' să-i ia, era unu' care se ocupa. Da' asta înainte sau după, nu mai știu.

DL: Înainte.

RM: Și, îți dai seama, că or pierdut tot și s-o apucat moșu', cum o lucrat, știa să facă de toate, era atâta de fain gagiul. Buna era foarte hotărâtă și foarte veselă, cu un simț al umorului extraordinar, și foarte deșteaptă, foarte faină era. 42-45 de kile o avut toată viața ei, și pe Bărăgan și la întoarcere, până la 105 ani când o murit. Incredibilă era. Moșu nu era așa. El era mai pe pileală, dar era și el fain. Și o zis bătrâna: „Construim casa”. Și s-or apucat și or construit, aia era praf casa, cinci ani or devastat tot, n-o mai rămas nimic de ea și s-or apucat să construiască. Buna, cum era prietenoasă, o ajutau oamenii din sat. Dacă o fost capabilă la un moment dat să îmi povestească că într-o noapte o venit pietriș în gară și ea cu un junior, un vecin o descărcat într-o noapte un vagon de pietriș. Pe urmă o ars cărămizi, o săpat groapa, o construit casa. Problema ei era ca, după ce moare, să nu dispară casa. Si io ziceam: „Mami, așa îi ziceam, mami, dacă ești moartă, ș-așa nu știi. Bine, nu dispere, n-o vând”. Și am renovat-o și am făcut o casă de vacanță, cu gospodărie, cu tot.

DL: Cum era mami?

RM: Era grozavă bătrâna, trăia din proiecte, și-acolo, pe Bărăgan făcea același lucru care l-o făcut și-aici înainte de a o ridica, când aveau batoză. Mi-o povestit un episod teribil. Înainte de a o ridica, într-un an, într-o vară, aveau muncitori la teren, mergeau cu batoza prin sate. Și muncitorii or făcut grevă, n-or mai vrut să lucre. Si de ce asta? Pentru că peste tot unde mergeau și trebuia să treiere li se dădea supă de oaie. Știi că oaia se taie toamna, se agață în pod, oaia nu se strică. Și bănățanu', destul de zgârcit și destul de afurisit, nu cheltuie el pe niște muncitori, le dă la muncitori supă de oaie. Și ăia n-or mai vrut să lucre, moment în care, fiindcă era un interval scurt în care poți să îl treieri nu puteai să mai stai să negociezi. Și Buna zice: „M-am pus cu Ileana, o fată în casă, și-am început să le gătim”. Deci, gândește-te, baba îmi povestea, după tot chinul din Bărăgan și tot, avea plăcerea să povestească cu lux de amănunte astfel de întâmplări. Îmi pare rău că nu am înregistrat-o. Zicea: „Ne-am apucat să gătim”. Și-o-nceput să îmi zică meniul pe zile. Tu, Dana, nu-ți poți imagina așa ceva. O-nceput: ne-am sculat, am făcut trei feluri de mâncare, plus la câmp, să aibă gustare, cu tot, pe zile, luni, ce fel de supă, friptură, marți, cu papricaș, cu dulce, ce fel de tip de prăjitură. La una o-nceput să-mi zică și rețeta, câte bucăți, cu cantități. După aia am corelat io lucrurile, ea cum știa tot satul, nu cred

că îți poți imagina, o babă cu cinci clase, cât o făcut, ăla cu cin' s-o măritat, știa dinamica vieții lor, nu așa, doar că-l știi pe ăla, știa tot, îi plăceau bârfele.

Atâta putere o avut după ce s-o întors de pe Bărăgan. Mama în schimb, nu.

Mi-am mai amintit că, atunci când eram mici ne duceau cu ei la nunți la botezuri, la căminul cultural. Și acolo, la cămin, cine era șefa peste bucătărie? Buna. Peste tri sute de oameni, cu cazane, cu tot, ea. Știa cantități, știa tot.

Ținea foarte aproape legătura cu toți ceilalți care or fost pe Bărăgan. Se întâlneau, vorbeau.

Mama, în schimb, ea nu avea relaxarea lu' buna. La ea e o chestie de fire. Și acuma e tot așa, dar săraca e bușită cu Alzheimer, chestii. Dar o fost mereu iritată și nervoasă. O suferit mai acut, că era tânără. Frate-su, Sabin, era mai relaxat, cu el nu prea vorbeam, dar mama era destul de supărată. Și cam așa o ținut-o.

DL: Dar ei când au aflat că nu trebuia sa fie pe liste, nu au încercat să facă ceva?

RM: Nuuu, nu se punea problema. Nu se putea mișca nimic atunci. Gândește-te că prin Satchinez o trecut frontul. Și or venit rușii, asta o fost iarăși o dramă, că la-nceput or fost nemții, și, pe urmă, rușii or băgat teroare în ei. Și-apoi, era o zvonistică de-asta. Personaje de proastă calitate, cum ar fi bețivul satului, au căpătat dintr-o dată importanță. Deși, în Banat erau înainte raporturi de muncă corecte, nu era ca pe Bărăgan unde avea câte unul o moșie, iar ceilalți erau robi și toate satele erau la discreția lui. Pe când, aici nu, aici termenul de „slugă” nu era cu sens peiorativ neapărat. Era un angajat sezonier, la recolte. Oamenii se purtau frumos cu ei. Fiecare își știa locul, unde îi. Gândește-te că pe vremea aia nu erau bani, totul era troc. Când mergea cu batoza, batoza era simbolul chiaburilor, primeau grâu, nu bani. Ăla care avea bani în bancă, ăla era bogat.

Însă, asta cred că e o poveste de-a lui mama. La un moment dat, cum avea ea așa o iritare, o dușmănie, o apăsa chestia asta. O zis ea că nu trebuia să fie pe liste. Și mi-o zis că a aflat că individul ăla care i-o pus pe liste era de-acuma homeless, bețiv, nenorocit, oarecum o privit ea lucrul ăsta așa, ca pe o compensație.

DL:Deci nu au fost afectați de stabilizare?

RM: Ba i-o afectat, dar nu într-atât. Ei rar vedeau bani, așa era la țară, știi? Poate pe cei din mediul urban sau pe cei bogați de la țară i-a afectat mai mult.

DL: Batoza era a lor?

RM: Da. Or tot cumpărat, și pământ, și batoza. Moșu' era foarte întreprinzător înainte de 45, avea batoză, și-o făcut lăptărie, plecase să se ridice din condiția de țăran, era un mic antreprenor, să zic. Lui de la batoză i s-o tras. Bine, privind retrospectiv, tot țărani erau, dar aveau batoză, tractor. Am aici în grădină o piesă de la tractor, sau de la moară e, nu mai știu. Mai e o chestie.

S-o întâmplat o mare dramă. Erau, poate e mult spus elitele agricole din sat, țărani mai înstăriți, din moment ce i-o dus mintea să își cumpere tractor și batoză înseamnă că economia de piață de la momentul cu pricina cerea chestia asta. Pământul este extrem de bogat în zona aia, se făceau culturi. Deși erau alții care puteau treiera și secera, ei s-or gândit; „hai să facem noi”. Mai aveau o moară, o lăptărie. Plus că buna era extrem de calculată și de organizată, ținea totul în frâu. După aia, când o dat-o pe mama la școală, mama cum era o altă fire, mai răzgâiată, o fost la Timișoara, la *Carmen Sylva*. Știi, *Carmen Sylva* era de fete și *Loga* era de băieți. Atunci mama o trebuit să stea în gazdă. Tata stătea la internat cu toate că familia lui o fost mult mai bogată și cu alte pretenții. Mama, nu. Era mică, slabă, răzgâiată, buna râdea tot timpul de ea, „uite-o și tu cum îi, las-o în pace, Radu”. O stat în gazdă în casa în care m-am născut eu. Aparținea unui profesor de religie care o murit și o lăsat casa la tanti Lina care o avut grijă de noi. Acolo m-am născut. Îmi povestea cum, la profesorul ăla, Gocan se numea, îi făcea lista cu ce să îi ducă, un porc, saci întregi, și buna povestea cu lux de amănunte. Astea-s povești de-a lu' buna. De pe Bărăgan nu-mi povestea, numa' ce-o fost înainte. Ah, să vezi, avea 105 ani. Când o avut 100 de ani si-o rupt șoldul. Ca să vezi omul, natura umană, ce stranie e. Era doctorul acolo, m-a anunțat că și-o fisurat pelvisul de are durerile astea. Baba, întinsă acolo, trăgea cu urechea cum vorbeam eu cu doctorul. „Si mai poate să miște?”, întrebam eu. „Cred că..”, zicea doctorul. Și baba de colo, zice: „ia, întreabă pe doctorul ăsta, mai pot să umblu?”. „Da, zice că da, numa' o să te doară”. „Dacă numa' asta e, zice baba, „nu-mi pasă”. Dacă-ți poți imagina, avea cinci clase. Mi-o zis: „du-te la fabrica de panglici și cumpără-mi o coardă”. Avea tăblie, i-am legat-o acolo și se trăgea de panglică, la 100 de ani. Se ridica, se punea înapoi, se ridica, se punea înapoi. După aia i-am cumpărat un cadru, mergea prin casă, după o lună, două, baba umbla prin curte cu o bătă. Zic: „ce faci?”, „Lasă, că mi-or dat niște bumbi”. Și umbla.

DL: Și moșu?

RM: Ah, moșu o murit de ceva scleroză, pe la șaizeci și ceva de ani, în anii '80. Încet-încet s-o dereglat, o căzut la pat, un an de zile o zăcut în pat. Gândește-te, în condițiile astea Buna îi dădea în gură cu lingurița.

DL: El era în umbra ei?

RM: Ba, era turbat. Era dracu gol și el. Era mai vesel, cred că era mai boem. Dar muncea enorm. El o construit casa aia toată, era încântat. Dar nu a apucat să o termine, că o murit. Acolo buna stătea într-o singură cameră. Și mama, nu știu de ce avea așa niște accese de răutate, îi spunea lu' buna: „când tu mori, vindem casa”. Mama nu se aștepta ca buna să trăiască 105 ani. Ea, Buna s-o născut într-o casă cu trei fete. Ambele, care erau așa mari, or murit de

tuberculoză, taică-său o murit de tuberculoză. Și astalaltă, care era ca o mătă, o supraviețuit. De-aia, că era cumpătată. Toți mâncau slănină multă, ea, nu. Toată viața o fost așa. Îi plăcea un pahar de vin, da' puțin. Absolut totul puțin, și la ore regulate, seara aproape deloc. Își gătea în fiecare zi. Și-apoi am despăgubit-o eu pe mama, am cumpărat casa, mama țopăia de fericire. Și am renovat casa. Gaz, apă, internet, tot. Și ea, figură: „Pot să umblu, Radu, în toate sobele?” „Da, poți să umbli în toate sobele, lasă ușile deschise, fă ce vrei”. Atât de fericită o fost baba. O-nviat baba. Si asta o fost un factor care i-o prelungit viața. Și nu m-am certat niciodată cu ea. Eu mă cert cu toți. Cu ea, nu. Era un om deosebit. Am observat că are o problemă la dinți. I-am pus dinți. Nu s-o plâns niciodată de nimic, nu o cerut niciodată nimic, ea numa' o dat. Când eram copiii, de-acolo, de la Satchinez numa' căram plase. Apoi am observat că nu aude. Citea pe buze. I-am zis: „ia, hai cu mine”. Ne-am dus vis-a-vis de Prefectură, la Audiotim. Știi, în general bătrânii, ba nu, oamenii în general au o repulsie, resping teribil ideea unei proteze auditive. Ei sunt hipoacuzici total. Dar nu vor, nu știu de unde vine asta. Poate nu știu câte remedii sunt acuma, știi, noile chestii care sunt fabuloase. Dacă nu auzi, ești nervos, iritat. Și s-o dus baba acolo, a făcut o audiogramă, i-a făcut un profil și a comandat scula. O pus-o în ureche la babă, i-o reglat-o. Pe urmă, la 102 ani am remarcat că nu mai vede. Am dus-o și i-am făcut operație de cataractă. Pe urmă, o cerut ață, ne-o umplut de ciorapi ștricuiți, ne-o făcut pulovere.

DL: După anii '90 era mulțumită de legile de reparație?

RM: Nu, n-am auzit de la ea niciodată de așa ceva. Nu-i mai păsa, era trecută chestia. Mama avea ranchiune din astea teribile. Gândește-te, la ăia din Beba Veche o rămas clădiri distruse, ferme, or dispărut utilaje. Nu-i păsa, deși știa exact. Dar nici n-o vrut să vândă pământul.

RM: Asta a fost partea maternă, din Satchinez.

DL: Dar partea dinspre tată, cu ei ce s-a întâmplat? Au fost și ei în Bărăgan?

RM: Nu, ei au fost cu domiciliu forțat, ridicați în '49, ridicați într-o noapte, a fost o dramă. I-o dus și i-o lăsat dimineața pe la 4-5 în Deva. I-or cărat cu mașina până acolo, cu mașina Securității. Mi-o povestit moșu', el era țărănist, el o fost și închis aici vreo șase luni. Tata dădea bacalaureatul la Loga și moșu stătea vis-a-vis în beci la Securitate, știi? Era țărănist, era deputat dinspre Timiș-Torontal. Se întâlnea cu Maniu. I-o lăsat dimineața în Deva pe el și pe buna, tata s-o ascuns cu soră-sa mai mare, or aflat. O ridicat mai mulți oameni atunci. Erau ăștia cu PNT, mai erau și legionari. Erau implicați politic destul de puternic. Scrie și în dosarul lui de la Securitate că o intrat la alegeri turbat în biroul de vot și i-o acuzat că fură. Și nu s-o mai întors niciodată acasă. L-or urmărit până în '64 continuu. La un moment dat îl provocau, scria în dosarul lui de la securitate, care are 180 de pagini. „Hai să îl dăm afară”. Îl obligau să se

angajeze. Când au ajuns dimineța în Deva, o șvăboaică mergea la piață și i-o văzut pe ăștia doi în gară plânși, distruși. Și i-o luat la ea acasă unde i-a ținut până or plecat. Îți dai seama? După aia, tata i-a adus la Șag. Tot făceau cereri. 96 și 94 de ani or trăit. Săraci, nu aveau de niciunele. ăștia chiar se fereau de mine să-mi spună. Nu puteam să scot de la ei nimic. Pe moșu îl mai scăpa uneori când înjura, dar imediat îi dădea buna un cot: „taci, Aurele, nu vorbi așa”. Am citit la CNSAS un episod: trebuiau să găsească, paznic la Fructus, sau altceva. Scria cum un maior îi dădea raportul la altul și făceau o analiză: „Hai să-l dăm afară de-acolo și după aia tu, du-te pe lângă el, provoacă-l să vedem ce zice de noul regim”. Îți dai seama ce nivel de abjecție.

DL: Cum a fost la CNSAS?

RM: Am făcut cerere pentru ei, dar pentru Satchinez n-am făcut. Și acolo l-am găsit pe ăsta. Și-acolo cineva, un istoric, mi-o luat un interviu, îs mulți care lucrează acolo.

DL: Te-ai dus acolo ca sa pui cap la cap toate datele?

RM: Am fost mai mult curios să văd. Aveam și eu o perioadă în care eram turbat, partea asta cu toată Securitatea și cu toți turnătorii și cu toată abjecția din jurul nostru. Vedeam indivizi despre care știam clar că au fost securiști și acuma îi vedeam fericiți, cum râdeau ingenuu, e simplu, nu știu cum se transmite, de fapt știu, educațional, ce vezi în familie.

DL: Moșii aveau teza potrivit căreia lustrăția ar fi necesară?

RM: Nu. Moșii au murit înainte de Revoluție, Deci n-aveau cum. Singurele care au prins sunt mama și bunica. Mama, dacă-ți spun, era prizoniera Antenei 3. Ba chiar l-a votat pe Iliescu. Zic: „Mama, tu ai fost pe Bărăgan, ai suferit, e incredibil”. Dar Buna, cât de faină era. Se uita la televizor și zicea. Era Antonescu și cu Ponta. Ții minte episodul ăla?

DL: Cum să nu?

RM: Și Buna era conectată la Antonescu și la Ponta. Nu mă așteptam. Și făcea, către Antonescu: „Ăsta n-o să ajungă președinte niciodată”. „Mă, dar tu de unde știi?”, ziceam. „Tu nu vezi, tu nu vezi cum vorbește?”. „Da, ălălalt?”. „Ălălalt e-un mincinos.”.

DL: Dar cei din Beba Veche au mai revenit în sat?

RM: Niciodată. ăștia or suferit foarte tare. Nici nu au vrut să revină. Moșu i-o zis lui tata, atunci când s-au ridicat restricțiile și ar fi putut să revină: „Dacă mă duci, du-mă în Mako, Cenadul Mic, de lângă Mako, că acolo sunt toate neamurile mele. Dar la Beba nu mai vreau”. Nu mai voia să audă nimic, nici de oameni, nici de nimic. Moșu’ era un tip fantastic. Era bun și drept și cu onoare, cu respect, îl iubeau o grămadă din cei angajați. Am fost o dată la Beba, ca să vezi episodul, și atunci când să recuperăm casa. Înăuntru era sediul Gostat, am făcut documentația, tot, și un moș de-acolo o venit la mine. O zis: „Tu ești nepot de-al lui

Maghiaru?”. „Da”. Și-o-nceput moșu’ să lăcrimeze. Și o început să îmi povestească despre cai, că din caii lui moșu’ și-acuma mai sunt. Moșu’ meu o fost la Viena și și-o luat cai trăpași. Erau celebri, știi? Și din caii ăia, uite, și-acuma mai sunt. Erau povești. O fost un an cu producție rea de grâu. Și oamenii n-aveau. Primeau de la moșu’ bani, câteodată pământ, era atunci obsesia asta a pământului. Și moșu’ i-o zis la morar: „Tot grâul pe care ți-l trimit io, îl dai cu prețul ăsta.” Asta este una din rarele povești din Beba, cred că povestite totuși de buna, că el nu vorbea. Și-apoi, a întrebat pe unu’ cu cât a luat grâul, și și-a dat seama că morarul a șterpelit. L-o beștelit pe morar. Așa erau vremurile atunci. De-aia nu s-o întors. Cam asta a fost cu ăștia de pe Bărăgan și cu ăilalți. Nu-mi ziceau. Regula era ca noi, copiii să nu știm.

DL: Au existat probleme legate de dosar, la înscrierea în facultate?

RM: Pe tata l-or tot dat afară din facultate, în continuu, ca fiu de chiabur. Îl beșteleau mereu și el se căra la București unde era nu știu cine, un procuror sau ceva din Beba care îl ajuta să intre înapoi. Nu exista telefon să îl suni, adică era, dar nu putea, trebuia să se ducă la București, pe urmă ăla suna și îl primeau înapoi la facultate. Ăla o fost norocu’ lor, știi? Nu știu dacă nu cumva ăla l-o ajutat să îi ridice domiciliul forțat lui moșu’. Așa o reușit tata să gate facultatea. Toate examenele le dădea cu Comisie, de nu știu câți, erau câțiva cu origine nesănătoasă. După aia l-or bușit la repartiție, i-or zis: „Tu nu ai ce căuta aici”, l-or trimis în Vlașca Teleorman, prin Băbăița, îi zicea, țin minte de Băbăița. Asta o fost bușeala. Cam asta a fost cu Bărăganul.